

Specialistexamen i allmänmedicin år 2018-2019. Instruktion för examinand.

Det mesta du behöver veta om specialistexamens genomförande står i den här examensinstruktionen. Läs den noga! Om du inte hittar det du söker, kontakta din examinator eller examenskansliet, examen@sfam.se.

Anmälan	Inlämnad senast 31 augusti 2018 . Anmälningssblankett finns på hemsidan www.sfam.se . Du får en examinator utsedd i slutet av september 2018. Du ska då själv omgående ta kontakt med din examinator för att planera examensprocessen.	Sidan 2
* Portfölj	Inlämnad senast 8 oktober 2018 . Följ anvisningarna på sidan 3 och framåt. Handledarutlåtande ingår också.	Sidan 3
* Skriftligt prov	Måndag 22 oktober 2018 kl 13-16 på egen mottagning. Du ska anmäla skrivningshanterare senast 9 oktober . (Namn, e-post, telefonnummer) . Resultat av provet blir klart i början av december.	Sidan 5
* Uppsats	Inlämnad senast 12 mars 2019	Sidan 6
* Praktikdag	Genomförd senast 12 mars 2019	Sidan 7
Examensavslutning	Examensavslutning vid SFAM:s kongress i Borås 8 - 10 maj 2019 .	Sidan 9
* = obligatoriskt moment		

Vart ska dokumenten skickas?

Nästan all kommunikation sker med e-post. Tänk på att kolla din skräppost, ifall något examensmail har hamnat där.

Portfölj och **uppsats** skickas med e-post till **examinator** samt till **examenskansliet** (examen@sfam.se).

Namnge dina dokument så att det framgår att de kommer från dig, till exempel "Lena Berg Portfölj". Det blir svårt för kansliet att hålla reda på dokumenten om de bara heter *Portfölj* eller *Uppsats* eller liknande.

Video med egenvärdering samt **journalkopior** sänds senast fyra veckor före praktikdagen i rekommenderat brev till **examinator**.

Intyg om att uppsats är godkänd av FoU-enhet skickas i förekommande fall med post eller skannad till **examinator**.

När får man göra specialistexamen?

1. **Om du ännu inte är specialist**, men beräknas vara klar med din specialistbehörighet i allmänmedicin senast i oktober 2019, kan du inleda examen 2018 och bli diplomerad 2019. (Grundregel: att du blir färdig specialist inom ett halvår efter examensavslutningen).
2. **Om du redan är specialist i allmänmedicin** får du genomföra examen när som helst utan övre tidsgräns. För handledarens uppgifter inom examensmomenten kan du då göra så här:
 - Du kan be din ST-handledare att åta sig handledarens uppgift för examen: att skriva handledarkommentar för portföljen samt delta i samtal under praktikdagen.
 - Du kan be någon kollega som känner dig väl att åta sig handledarens uppgift.
 - Om ingetdera fungerar, kontakta din examinator eller examenskansliet, så löser vi det.

Hur lång tid tar examensprocessen?

Vanligen genomförs examensmomenten under ett halvår med början på hösten. Om något moment inte blir klart i tid till sista inlämningsdag på våren kan du skjuta upp momentet och avsluta examen året därpå.

Examinator

För varje examinand utser SFAM:s kompetensvärderingsråd en **examinator** som är huvudansvarig för bedömningen. Examinator kan ha stöd av en rådgivare, en van examinators, att diskutera med vid behov. Grundkravet för att vara examinators är att ha deltagit i SFAM:s kurs i kompetensvärdering inom fyra år före insatsen samt att ha minst tre års erfarenhet som specialist i allmänmedicin med goda vitsord från sina kollegor.

Kostnad

Examensavgift, se sidan om specialistexamen på SFAM:s hemsida, www.sfam.se.

Historik och arrangör

Specialistexamen i allmänmedicin arrangeras sedan 1989 av Svensk förening för allmänmedicin (SFAM). SFAM utgör Svenska Läkaresällskapets sektion för specialiteten allmänmedicin. SFAM:s råd för kompetensvärdering ansvarar för genomförande och utveckling av examen. 786 allmänläkare har hittills genomfört examen (till och med våren 2018).

Huvudansvariga för examen:

Ulf Måwe
ordförande i SFAM:s
kompetensvärderingsråd
tel 0730-71 19 58
ulf@mawe.se

Karin Lindhagen
samordnare för examen, medlem i SFAM:s
kompetensvärderingsråd
tel 070 – 660 10 81
karin.lindhagen@sfam.se

Anmälan – senast 31 augusti 2018

Anmälan görs på nätet – länk till blanketten finns på www.sfam.se.

Du får besked om vem som är din examinators i slutet av **september**.

Du ska då genast ta kontakt med din examinators för att komma överens om planeringen av examensprocessen. Om det krånglar, hör av dig till examenskansliet examen@sfam.se.

Portfölj – senast 8 oktober 2018

Examensportföljen består av fyra delar. Skicka den som **ett enda samlat dokument** till **examinators** samt **examenskansliet** – examen@sfam.se. Namnge filen så det framgår att den kommer från dig, t ex *Kim Eriksson Portfölj*. Handledarens yttrande kan dock skickas separat.

Din examinators skickar en kort presentation av sig själv ungefär samtidigt som du skickar in portföljen.

A. Sammanställning av kompetensutveckling

Du ska beskriva och **reflektera över** hur du har uppfyllt målbeskrivningen för specialistkompetens i allmänmedicin. Sammanställningen bör omfatta **3-5 A4-sidor** och ska innehålla följande delar:

1. Personuppgifter:

- Namn, personnummer
- Adress till arbete och bostad, telefonnummer, e-postadress.
- Legitimationsår
- Vilken målbeskrivning du följer (2008 eller 2015).
- Handledare i allmänmedicin (Har du ingen aktuell handledare, se sidan 2.)
- Studierektor
- Chef (titel, profession).
- Du får gärna bifoga ett foto av dig själv.

2. Introduktion

- Presentation av dig själv.
- Varför du har blivit allmänläkare.
- En läkare som har varit din förebild.
- Varför du har anmält dig till specialistexamen.

Här kan du också skriva kortfattat om dina meriter utöver ST-utbildningen, i den mån du bedömer det relevant för din utveckling till specialist i allmänmedicin.

3. Specialiseringstjänstgöring

Beskriv **övergripande** hur du har gått tillväga för att uppnå målen för ST-utbildningen i den målbeskrivning du följer. (Du behöver inte redogöra för varje delmål).

Värdera de olika inslagen i din väg till allmänmedicinsk kompetens, såväl tjänstgöringar som teoretisk utbildning. **Vad var bra och givande? Vad var mindre bra? Är det något du saknar?**

Använd gärna målbeskrivningens definition av allmänmedicin samt rubrikerna

- Medicinsk kompetens
- Kommunikativ kompetens
- Ledarskapskompetens
- Kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete.

Beskriv **översiktligt** var du har tjänstgjort på vårdcentral och under sidoutbildning, deltagande i ST-seminarier och/eller FQ-grupp, kurser och konferenser, samt litteratur som varit viktig för dig.

Bifoga en kortfattad **lista** över dina tjänstgöringar och kurser.

Om du har genomgått **Mitt-i-ST** eller annan mittvärdering, beskriv den och vad den betydde för din fortsatta utbildning till specialist i allmänmedicin.

Om du har skrivit årsberättelser kan det vara ett utmärkt underlag för din redogörelse, liksom Mitt-i-ST-rapporten om du har en sådan.

B. Självvärdering

Självvärderingen ska belysa olika områden av din allmänmedicinska kompetens och sätta dessa i relation till din utbildning - vad du har uppnått och vad du saknar. Den bör omfatta **2-3 A4-sidor**.

Formulera dig fritt men beakta särskilt följande områden:

- allmänmedicinskt arbetssätt
- kontinuitet i patient-läkarrelationen
- konsultationen och patient-läkarrelationen
- medicinska kunskaper

- hur du inhämtar kunskaper och fakta
- dokumentation – journaler, intyg, brev etc.
- hantering av medicinsk-teknisk utrustning på din vårdcentral
- ledarskaps- och organisationserfarenheter
- samarbete med andra på och utanför din egen arbetsplats
- specialintressen, specialuppdrag

Vilka är dina bästa sidor?

Vad skulle du vilja utveckla ytterligare?

C. Beskrivning och värdering av handledningen

Beskriv på **cirka 1 A4-sida** hur handledningen har fungerat. Formulera dig fritt men beakta särskilt följande:

- Omfattning och innehåll i din handledning
- Hur har utvecklingen till allmänläkare stimulerats?
- Vilken roll har din handledare haft i din konsultationsträning? Hur har den utformats?
- I vilken grad har du haft möjlighet att påverka din arbetssituation, utbildning och patientkontinuitet?
- Vem har varit handledare för ditt projektarbete? Hur har den handledningen utformats?
- Vad skulle du vilja förbättra till nästa ST-läkare?

D. Handledarutlåtande.

Handledaren skriver ett separat eget dokument som skickas till **examinator** samt examenskansliet **examen@sfam.se**, och förstås till den som är **examinand**, om möjligt senast 8 oktober 2018, annars minst fyra veckor före planerad praktikdag. Har du ingen aktuell handledare – se sidan 2.

Följande vill vi be handledaren beskriva:

- Hur länge och när du var handledare för examinanden.
- Hur handledningen varit utformad.
- Kommentarer till examinandens självvärdering (punkt B i portföljen).
- Övrigt att förmedla.

Momentansvariga för portföljen:

Birgit Breitholtz
Björknäs vårdcentral, Boden
0921 - 660 62
birgitbreitholtz@gmail.com

Erland Svenson
Fjällbacka
070-210 01 15
erland.svenson@gmail.com

Ledarskap

Aspekter av ledarskap bedöms i samtliga examensmoment.

I **portföljen** bör det framgå vilken utbildning och träning i ledarskap du har haft under din utbildning och hur du själv bedömer din förmåga till ledarskap. Under **praktikdagen** är det lämpligt att diskutera dessa erfarenheter som underlag för bedömning av ledarskapsförmågan. Uppgifter i **skriftliga provet** kan beröra ledarskapsfrågor. Att genomföra ett **projektarbete** är i sig en övning i ledarskap. **Uppsatsen** kan också ha aspekter av ledarskap som tema. Se även Bilaga 7 om ledarskap.

Momentansvariga för ledarskap:

Cecilia Ryding
070-7528858
cecilia.ryding@telia.com

Jonas Sjögren
070-679 92 83
jon.sjogreen@gmail.com

Skriftligt prov – måndag 22 oktober 2018, klockan 13-16 på din mottagning.

Obs! Meddela skrivningshänterares namn, e-post och telefonnummer till examen@sfam.se senast **8 oktober 2018**.

Det skriftliga provet äger rum samtidigt i hela landet. Har du tvingande förhinder detta datum, kontakta examen@sfam.se så försöker vi hitta en lösning. Du skriver provet på dator på din arbetsplats. Du ska inte använda internet eller andra hjälpmedel under provet. Uppgifterna är utformade så att det inte är nödvändigt. Detaljerade anvisningar får du med provet på skrivningsdagen.

Du ska själv utse en **skrivningshänterare**, som tar emot det skriftliga provet, vilket skickas i god tid via e-post. Skrivningshänteraren lämnar provet utskrivet till dig när skrivtiden börjar, och ser till att tidsramen hålls. Det kan vara din handledare, en läkarsekreterare eller en annan medarbetare på din arbetsplats.

Senast **8 oktober** ska du meddela skrivningshänterarens **namn, e-post-adress och telefonnummer** till examen@sfam.se.

Svaren granskas anonymt och du kommer att få ett **kodnummer** som ska skrivas på varje uppgift.

När skrivtiden är slut ska du genast skicka dina svar med e-post som bilaga – (Word-fil eller PDF-fil) – till examen@sfam.se. Svaren kommer att skickas vidare till dem som granskar provet, och sedan till din examinator när granskningen är klar.

Provets utformning

I provet presenteras ett antal situationer från allmänmedicinsk verksamhet. Du ska beskriva hur du skulle handlägga dem på din egen vårdcentral. Du ska också motivera dina överväganden och beslut. Dina svar ska visa allmänmedicinsk kunskap och ett allmänmedicinskt förhållningssätt till patienten och situationen. Det kan t ex gälla helhetsperspektiv, patientcentrering, resurs- och tidsanvändning, långsiktigt och/eller preventivt tänkande, etiska aspekter, prioritering, eller hur du som allmänläkare agerar jämfört med andra specialister.

På SFAM:s hemsida, www.sfam.se, kan du hitta prov från tidigare år för att orientera dig om vilken typ av uppgifter det handlar om. Där finns också exempel på bra givna svar.

Dina svar bedöms av en grupp examinators som parvis granskar varsin uppgift. Provet utgör också ett underlag för diskussion med din examinator. Vid den gemensamma avslutningen av examen hålls en genomgång av det skriftliga provet.

Resultat av provet meddelas i början av december 2018.

Momentansvariga för skriftliga provet:

*Gunnar Axelsson
Vårdcentralen Bagaregatan,
Nyköping
070-6671094, 0155-34048
abigax@gmail.com*

*Gunilla Östgaard
Rottne vårdcentral,
Rottne
gunilla.ostgaard@kronoberg.se*

*Inge Carlsson
Vårdcentralen Tåbelund,
Eslöv
inge.karin@telia.com*

Uppsats inklusive sammanfattning – klar senast 12 mars 2019

Skicka uppsatsen, inklusive en **sammanfattning på högst 250 ord**, till **examinator** samt **examenskansliet** examen@sfam.se. Uppsatsen bör vara sparad i Word-format eller som PDF-fil och om möjligt utgöra **ett samlat dokument** som inkluderar även tabeller, grafer och bilagor. Namnge dokumentet så det framgår att du är författaren, t ex "Anna G-son ST-uppsats" eller "Bo J Antibiotikaprojekt".

Sammanfattningarna publiceras på SFAM:s hemsida, samt vanligen i mötesprogrammet för kongressen.

Arbetets innehåll och omfattning

Uppsatsen ska ha **allmänmedicinsk relevans**. Den utgörs vanligen av det vetenskapliga arbete som ingår i ST-utbildningen. Omfånget bör motsvara 7,5 universitetspoäng (motsvarande cirka fem veckors arbete).

Bedömning

- A. **Om din uppsats redan är godkänd av en FoU-enhet eller allmänmedicinsk institution**, exempelvis i anslutning till en kurs i forskningsmetodik, så räknas den som godkänd för examen, förutsatt att den har allmänmedicinsk relevans. **Examinators** uppgift är i sådant fall enbart att bedöma allmänmedicinsk relevans. Du ska då skicka ett **intyg till din examinator** från den instans som godkänt uppsatsen vetenskapligt. Det kan vara fritt skrivet eller följa den mall som finns i Bilaga 8. (Obs! Detta är **inte** samma som intyget om delmoment i ansökan till Socialstyrelsen om specialistbehörighet).
- B. **I annat fall** granskar examinator både den vetenskapliga kvaliteten och den allmänmedicinska relevansen.

I Bilaga 11 till instruktionerna för examen hittar du **Skrivande allmänläkare**, Supplement till tidskriften AllmänMedicin 1/2003. Den innehåller bland annat riktlinjer för bedömning av projektarbeten.

Redovisning av uppsatsen

Vid examensavslutningen redovisas uppsatsen muntligt i seminarieform. Den är då redan godkänd. Att delta i avslutningen krävs inte för godkänd examen, men så gott som alla brukar göra det. Flera uppsatser presenteras samtidigt i parallella sessioner. Du får använda **10 minuter** för att presentera din uppsats. Därefter ger en särskilt utsedd bisittare kommentarer i dialog med dig, och åhörarna får sedan ställa sina frågor.

Momentansvariga för uppsatsen:

Robert Svartholm
Björknäs vårdcentral, Boden
0921-660 00, 070-623 45 09.
polarull.svartholm@telia.com

Karin Lindhagen
Uppsala
070-660 10 81
karin.lindhagen@sfam.se

Praktikdag – senast 12 mars 2019

Syftet med praktikdagen är att examinator ska kunna bedöma dig i ditt allmänmedicinska arbete på din mottagning. En stor del av dagen ägnas därför åt medsittning vid patientbesök. I praktikdagen ingår också samtal med din handledare och din chef samt genomgång av dina examensdokument.

Inför praktikdagen

- Kontakta snarast möjligt din examinator för att komma överens om tid för praktikdagen. Stäm av tidpunkten med din handledare och din chef så att de har möjlighet att vara med.
- Senast **fyra veckor före praktikdagen** ska du skicka videoinspelade konsultationer till din **examinator** med tillhörande egenbedömning samt journalkopior enligt anvisning nedan. Inspelningen ska sparas på ett **USB-minne** som skickas väl förpackat i **rekommenderat brev**.

Videoinspelning av patientbesök

- Spela in konsultationer på mottagningen efter patienternas medgivande. Det ska vara färska inspelningar med konsultationer av olika karaktär – akut/planerat, unga/gamla, olika hälsoproblem osv.
- **Hela besöket** ska vara med. Du kan vända bort kameran vid känsliga delar av kroppsundersökningen, men lämna ljudet på. Blir det ett uppehåll för t ex provtagning, sätt på kameran igen vid den avslutande delen av besöket.
- Be patienten att videon får användas till din examen och gärna också för utbildning av examinators. **Blankett för patientens medgivande** finns i bilaga 3. Spara medgivandeblanketten på säkert ställe. (Den ska **inte** skickas till examinator!).
- För tips om etik och god videoteknik, läs Bilaga 2, **Videoetik och videoteknik**.
- Spara videoinspelningar av **2 - 4 patientmöten** på ett USB-minne, sammanlagt **högst 60 minuter** (eller annat antal om du och din examinator kommer överens om det).
- Om det finns fler inspelningar på USB-minnet ska du ange vilka du vill att examinator ska bedöma.
- Märk inspelningen med patienternas kön, ålder och inspelningens längd.
- Skriv din egen bedömning av varje konsultation enligt mall i Bilaga 4, **Egenvärdering video**.
- Du ska också bifoga journalkopior enligt instruktion nedan.
- Skicka video, egenvärderingar samt journalkopior till **examinator** i **rekommenderat brev** senast 4 veckor före praktikdagen. Förpacka väl så att inte kuvertet går sönder av USB-minnets kanter. Tänk på att inspelningen innehåller patientinformation och ska behandlas med **sekretess** precis som journalhandlingar. Du får **inte** skicka inspelningen med e-post eller lägga ut den på online-media som Dropbox, Youtube eller liknande!
- Efter praktikdagen får du tillbaka dina inspelningar, om inte annat särskilt avtalas.

Journalkopior – medicinsk dokumentation

Journalkopior skickas till **examinator** tillsammans med videoinspelningarna.

Obs! Journalkopiorna ska vara **avidentifierade**. Anteckna ålder och kön, men klipp bort namn och personnummer. (Att stryka över med tuschpenna är inte tillräckligt!).

Du ska ha med:

1. **Kopia av journalanteckning från varje videoinspelad konsultation.**
2. **Kopior av journaler så att du sammanlagt får med journaler för:**
 - **2 akutfall**
 - **2 långsiktiga fall**, där det finns journalanteckningar för patientens samtliga besök hos dig (minst två planerade besök). Ta även med annat väsentligt journalmaterial, t ex labresultat, medicinlistor, remisser, brev, intyg.
 - **Intyg**, t.ex. Läkarutlåtande om hälsotillstånd, intyg till Arbetsförmedlingen, sjukintyg för längre sjukskrivning eller annat mer omfattande intyg. Relevant del av journal ska också vara med.
 - **Remiss** till annan specialist (inte enbart röntgen eller annan medicinsk service).

Detta innebär att du vanligtvis behöver ha med **journaler både från de videoinspelade patienterna och från några patienter som inte var med på videoinspelningarna**. Om du har problem att få med alla dessa aspekter, kontakta examinator. Observera att en och samma journal kan omfatta ett fall där såväl remiss som intyg ingår.

Genomförande av praktikdagen

Praktikdagen omfattar totalt 6-8 timmar. Upplägget kan variera efter överenskommelse mellan examinator och examinand.

Förslag till innehåll:

- **Introduktion** inför medsittning. Visa vårdcentralen för examinator.
- **Medsittning.** 4 – 6 patientbesök, såväl akuta som planerade och med variation beträffande patientens ålder och typ av hälsoproblem – till exempel både någon äldre patient med flera kroniska sjukdomar och något barn. Bedömning sker enligt bilagorna 1 och 5, *Bedömning av konsultation* och *Underlag för bedömning av konsultation*.
- **Samtal** med handledare och verksamhetschef. Om du saknar aktuell handledare – se sidan 2.
- Återföring om medsittningen samt dialog kring några av de övriga aspekter av allmänmedicinsk kompetens som värderats i examens olika moment.
- **Sammanfattning.** Utvärdering av dagen.

Samtalen är en del av examen. Slutlig bedömning gör examinator efter att ha samlat sina intryck efter hemkomsten, eventuellt i samråd med rådgivaren och/eller momentansvariga. Examinator skriver en **examensrapport** som sänds till dig och till SFAM:s examenskansli. Den bör vara klar inom tre veckor efter praktikdagen, om inte du och din examinator kommer överens om annat. Instruktion för examinator finns i särskilt dokument på www.sfam.se.

Momentansvariga för praktikdagen

Cecilia Ryding

070-7528858

cecilia.ryding@telia.com

Jonas Sjögren

070-679 92 83

jon.sjogren@gmail.com

Meta Wiborgh

070-212 23 96

mwiborgh@gmail.com

Godkännande av examen– betyg

När alla fyra examensmomenten är godkända är specialistexamen godkänd. Diplom utdelas vid examensavslutningen. För den som är förhindrad att delta vid avslutningen skickas diplom per post.

Förekommande betyg är godkänd eller ännu ej godkänd. Ingen annan gradering görs. Den som får betyget "ännu ej godkänd" på något moment har rätt till ny bedömning i följande års examen utan ny avgift.

Examensavslutning 8 - 10 maj 2019 vid SFAM:s kongress i Borås

Mer information om examensavslutningen kommer att finnas på SFAM:s hemsida www.sfam.se och i mail till alla examinander.

Om du har frågor eller synpunkter, kontakta din examinator eller examen@sfam.se.